

Minister Klimatu i Środowiska

DIŚ-V.050.10.2024.MO
3438804.13632964.10977043
Warszawa, 29-10-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

odpowiadając na interpelację Pani Posłanki Klaudii Jachiry, w sprawie przekroczenia norm hałasu oraz jego wpływu na środowisko naturalne, w szczególności na obszary prawnie chronione (K10INT5374), uprzejmie przekazuję poniższe wyjaśnienia.

Na wstępie należy wskazać, że w zakresie negatywnego oddziaływania hałasu na zdrowie ludności obowiązujące przepisy prawa pozwalają na skuteczne przeciwdziałanie naruszaniu dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

W odniesieniu do uciążliwości akustycznych spowodowanych eksploatacją dróg, linii kolejowych, linii tramwajowych, lotnisk oraz portów, zastosowanie ma art. 362 ustawy Prawo ochrony środowiska¹, zwanej dalej ustawą Poś. Zgodnie z tym przepisem organ ochrony środowiska może w drodze decyzji nałożyć na podmiot negatywnie oddziałujący na środowisko, obowiązek ograniczenia oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia. Natomiast w razie stwierdzenia okoliczności wskazujących na możliwość negatywnego oddziaływania instalacji na środowisko, na podstawie art. 237 ustawy Poś, organy ochrony środowiska mogą w drodze decyzji zobowiązać prowadzący instalację podmiot do sporządzenia i przedłożenia przeglądu ekologicznego.

Negatywne oddziaływanie akustyczne zakładów zostało natomiast ujęte art. 115a ustawy Poś. Zgodnie z tym przepisem w przypadku stwierdzenia przez organ ochrony środowiska, na podstawie pomiarów własnych lub pomiarów podmiotu obowiązującego do ich prowadzenia, że poza zakładem, w wyniku jego działalności, są przekroczone dopuszczalne poziomy hałasu, organ ten wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu. Za przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu uważa się przekroczenie wskaźnika hałasu $L_{Aeq\ D}$ lub $L_{Aeq\ N}$. Dopuszczalne poziomy hałasu zostały ustalone w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i określone w rozporządzeniu w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku².

Jednocześnie należy wskazać, że przestrzeganie decyzji ustalających warunki korzystania ze środowiska oraz przestrzegania zakresu, częstotliwości i sposobu prowadzenia pomiarów

¹ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54, z późn. zm.)

² Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112)

wielkości emisji i jej wpływu na stan środowiska, zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. b) ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska³, należą do zadań tej Inspekcji.

W przypadku hałasu generowanego przez osoby fizyczne, działaniami niezwiązanymi z prowadzeniem działalności gospodarczej, zastosowanie mają przepisy art. 363 ustawy Poś. Zgodnie z tą regulacją wójt, burmistrz lub prezydent miasta może, w drodze decyzji, nakazać osobie fizycznej, której działanie negatywnie oddziałuje na środowisko, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzających do:

- ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia;
- przywrócenia środowiska do stanu właściwego.

W odniesieniu do uciążliwości akustycznej powodowanej imprezami masowymi, należy wskazać, że zgodnie z przepisami art. 24 ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych organem wydającym zezwolenie na przeprowadzenie imprezy masowej, jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta, właściwy ze względu na miejsce przeprowadzenia imprezy masowej.

Odnosząc się do zapytania (nr 1) o transpozycję przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2024/1203 z dnia 11 kwietnia 2024 r w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne, zwanej dalej dyrektywą, do polskiego porządku prawnego, została ona formalnie przyjęta przez Radę Unii Europejskiej w dniu 26 marca br. Dyrektywa ta stanowi rewizję dwóch do tej pory obowiązujących aktów prawnych – dyrektywy z 19 listopada 2008 r. w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne oraz dyrektywy z 21 października 2009 r. w sprawie zanieczyszczenia pochodzącego ze statków oraz wprowadzenia sankcji w przypadku naruszenia prawa i zastępuje ww. akt z 2008 r.

Inicjatywa nowelizacji legislacji, wprowadzającej szerszą definicję przestępczości środowiskowej i surowsze kary, wyszła od Komisji Europejskiej w grudniu 2021 r. Na etapie negocjacji projektu Dyrektywy, prace w ramach grupy roboczej COPEN w imieniu Rządu RP prowadziło Ministerstwo Sprawiedliwości. Ministerstwo Klimatu i Środowiska uczestniczyło zaś w konsultacjach krajowych projektowanej Dyrektywy.

Proces włączania dyrektywy Unii Europejskiej do systemu prawnego państw członkowskich UE może być odmienny w różnych krajach ze względu na specyficzne uwarunkowania danego państwa członkowskiego. Pierwszym etapem procesu transpozycji jest włączenie przepisów do krajowego prawodawstwa w terminie wskazanym w implementowanej dyrektywie. Każde państwo członkowskie jest zobowiązane do powiadomienia Komisji Europejskiej o podjętych przez nią środkach transpozycji. Następnym etapem jest analiza przeprowadzona przez Komisję Europejską w zakresie powziętych przez państwo członkowskie środków transpozycji w zakresie zgodności z celami implementowanej dyrektywy. Po pozytywnej merytorycznej weryfikacji KE zajmuje się terminowym wdrożeniem dyrektywy do danego systemu prawnego państwa członkowskiego.

W przypadku przedmiotowej Dyrektywy, Państwa członkowskie mają dwa lata od wejścia w życie dyrektywy na dostosowanie do niej przepisów krajowych. Jak wskazywano na wcześniejszych etapach dyskusji nad projektem Dyrektywy, jej wejście w życie, w zależności od jej ostatecznego kształtu, może wiązać się z koniecznością dokonania nowelizacji ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny oraz innych ustaw pozakodeksowych, w tym ustawy

³ Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 425)

z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary, tj. przepisów pozostających poza zakresem materialnym przepisów, za które odpowiada Ministerstwo Klimatu i Środowiska.

W ocenie skutków wdrożenia dyrektywy Ministerstwo Infrastruktury wskazywało ponadto na konieczność dostosowania przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne do wymogów przewidzianych projektem (zwiększenie kadrowe w komórkach organizacyjnych wykonujących kontrole gospodarowania wodami, doposażenie ich w odpowiednie narzędzia pomiarowe i informatyczne, a przede wszystkim stworzenie dedykowanej bazy danych do gromadzenia informacji statystycznych). Nie jest wykluczone, że w procesie transpozycji przepisów Dyrektywy zidentyfikowana zostanie potrzeba rewizji i znowelizowania przepisów pozostających w zakresie kompetencji Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

Odnosząc się do podniesionego przez Panią Posłankę w pytaniu drugim problemu ograniczenia uciążliwości hałasu i skutecznego egzekwowania obowiązujących przepisów na terenach cennych przyrodniczo objętych ochroną, warto nadmienić, że w obecnym porządku prawnym naruszenie zakazów obowiązujących na tych obszarach, podobnie jak naruszenie zakazów (bez zezwolenia lub wbrew jego warunkom) w stosunku do zwierząt objętych ochroną gatunkową traktowane jest jako wykroczenie, za które w myśl przepisów ustawy o ochronie przyrody⁴ grozi kara aresztu albo grzywny. Orzekanie w ww. sprawach następuje zaś na podstawie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia⁵.

Istniejące obecnie służby ochrony przyrody (Państwowa Straż Wędkarska, Państwowa Straż Łowiecka, Straż Parku funkcjonująca w ramach Służb Parku Narodowego, Służby Parku Krajobrazowego, jak również dedykowane jednostki policji) dokładają starań mających na celu ograniczenie przestępstw i wykroczeń przeciwko środowisku. Funkcjonariusze Straży Parku wykonujący na terenie parków narodowych zadania związane z ochroną mienia oraz zwalczaniem przestępstw i wykroczeń w zakresie ochrony przyrody uprawnieni są m.in. do: legitymowania osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia oraz świadków przestępstwa lub wykroczenia, w celu ustalenia ich tożsamości oraz zatrzymywania i przekazywania Policji lub innym właściwym organom osób w przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa lub wykroczenia. W tym miejscu należy podkreślić, że Minister Klimatu i Środowiska nie wykonuje ustawowych zadań z zakresu nadzoru nad organami ścigania.

W kontekście pytania nr 2, w opinii Ministerstwa Klimatu i Środowiska, mając na uwadze istniejące przepisy, celowym wydaje się, dokonanie oceny i podjęcie ewentualnych działań mających na celu zwiększenie skuteczności egzekucji należytej ochrony z wykorzystaniem istniejących instrumentów prawnych przewidzianych przez szeroko rozumiane prawo ochrony środowiska, a także przez prawo karne, aniżeli podejmowanie nowych inicjatyw legislacyjnych.

⁴ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2024 r. poz. 1478)

⁵ Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz.U. z 2024 r. poz. 977)

Odnosząc się do pytania nr 3 wskazać należy na przepisy ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie⁶, która reguluje także zasady odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku. Zgodnie z przedmiotową ustawą, jeśli wystąpi bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku, istnieje obowiązek niezwłocznego podjęcia działań zapobiegawczych. Z kolei w przypadku wystąpienia szkody w środowisku, podmiot korzystający ze środowiska jest obowiązany do podjęcia działań zmierzających do ograniczenia szkody, zapobieżenia kolejnym szkodom i negatywnym dla zdrowia ludzi skutkom. Dotyczy to natychmiastowej kontroli, powstrzymania, usunięcia lub ograniczenia zanieczyszczeń albo innych szkodliwych czynników, a także podjęcia działań naprawczych.

Jeżeli pomimo działań zapobiegawczych nie wyeliminowano zagrożenia lub szkoda nastąpiła, istnieje obowiązek zgłoszenia tego faktu regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska i wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska.

W przypadku zagrożenia szkodą lub spowodowania szkody przez więcej niż jeden podmiot korzystający ze środowiska, ich odpowiedzialność jest solidarna. Jeżeli szkody zostały spowodowane za zgodą lub wiedzą władającego ziemią, jest on obowiązany do podjęcia działań zapobiegawczych i naprawczych razem z podmiotem korzystającym ze środowiska. W tym ostatnim przypadku decyzja dotycząca obowiązku przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych jest kierowana również do władającego powierzchnią ziemi.

Organ ochrony środowiska podejmuje działania zapobiegawcze lub naprawcze w sytuacji gdy:

- nie można zidentyfikować podmiotu korzystającego ze środowiska lub nie można wszcząć wobec niego postępowania egzekucyjnego albo egzekucja okazała się bezskuteczna;
- konieczne jest natychmiastowe podjęcie działań z uwagi na zagrożenie zdrowia ludzi lub możliwość zaistnienia nieodwracalnych szkód w środowisku.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, na podstawie art. 26a ust. 1 ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, prowadzi rejestr bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku. Rejestr jest prowadzony przy użyciu systemu teleinformatycznego. Regionalny dyrektor ochrony środowiska dokonuje wpisów do rejestru oraz aktualizuje i uzupełnia rejestr, na każdym etapie postępowania administracyjnego. W rejestrze tym są gromadzone między innymi informacje o zgłoszonych bezpośrednich zagrożeniach szkodą w środowisku oraz szkodach w środowisku, miejscu i czasie ich wystąpienia, o podejmowanych działaniach zapobiegawczych i naprawczych oraz o osiągniętych w ich wyniku efektach ekologicznych.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

⁶ Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U. z 2020 r. poz. 2187)

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/